

Hoe kon Onstwedde voetballoos worden?

Alvorens we ons gaan bepalen tot de aanloop, de oprichting en de beginjaren van de v.v. 'Onstwedder Boys', willen we even terugblikken.

Hoe heeft 't toch in vredesnaam zo ver kunnen komen dat een goed florerende vereniging als de v.v. 'Onstwedde' naar de haaien ging? Het veld werd 'niet meer geschikt' bevonden, schreven we zopas. Dat je dan geen competitie meer kunt voetballen is duidelijk. Maar is er wel voldoende actie ondernomen om aan een ander, een beter veld te komen? Is de oprichting van een (nieuwe) voetbalvereniging 'Onstwedder Boys' wel nodig geweest? Hebben de Onstwedders de zaak niet wat suffig over zich heen laten komen? We zijn voor u in de archieven gedoken en doen u verslag van onze bevindingen.

Al in november 1947 schrijft de Vereniging 'Onstweddes Belang' een brief naar B. & W. van de gemeente Onstwedde. Op hun jaarvergadering werd gesproken 'over het gemis van een sportterrein te Onstwedde. Het veld, tot nu toe gebruikt, is sedert 1 november j.l. niet meer beschikbaar. Derhalve verzoekt het Bestuur beleefd doch dringend op een centraal gelegen punt een gemeentelijk sportterrein te doen aanleggen, waarvan alle verenigingen onder bepaalde voorwaarden gebruik kunnen maken.'

Misschien komt 't doordat men in dezelfde brief ook nog enkele andere zaken onder de 'welwillende aandacht van B. & W.' brengt (o.a. dat in Onstwedde geen noodslachtingen kunnen plaatsvinden en in Vlagtwedde wel, zodat 'er van dat vlees praktisch niets komt in Onstwedde...'). Misschien is de toonzetting van de brief te vriendelijk (de secretaris van 'Onstweddes Belang', meester J. Bokma, is een heel correcte en beleefde man). Misschien ook ligt in die tijd de realisatie van een nieuw sportveld inderdaad wel erg moeilijk. (De ambtelijke bestuursstructuur in een gemeente was in de jaren vlak na de oorlog nog niet erg sterk, en door diezelfde oorlog lagen er weinig of geen plannen voor de langere termijn in de la.) Feit is in elk geval dat er een heel kort en lakoniek briefje van de gemeente komt, dat meldt dat B. & W. 'het aanleggen van een sportterrein in nadere overweging zal nemen'. Anders gezegd: voorlopig in de ijskast met die handel!

Op 10 juni 1948 gaat er opnieuw een brandbrief naar Stadskanaal, omdat het bestaande veld voor competitievoetbal is afgekeurd. Nu is de brief gericht aan de gemeenteraad. Omdat het voetbalveld in Onstwedde een echt multi-functioneel terrein is, kunnen de handen gemakkelijk ineengeslagen worden, getuige de ondertekening:

G. Huiges Jzn.	- namens de Chr. Voetbalvereniging
D. Huitzing	- namens de Chr. Gymnastiekver.
J. de Boer	- namens de Chr. Oranjevereniging
B.A. Wilzing	- namens de (Paarden) Fokver. en de Rijvereniging
J. Bokma	- namens de 3 Chr. scholen en de Vereniging 'Onstweddes Belang'

Ook nu weer meent men deze brief te baat te moeten nemen om een andere wens van de dorpsbevolking aan te kaarten: 'een gemeentelijke bad- en zweminrichting'. Het gaat hierbij trouwens wel om een wens, die al in 1933 voor het eerst werd geuit. De raadsvergadering van september 1948 beslist niet. 'Voorlopig maar aanhouden', dat wil zeggen in de ijskast houden.

In 1948 wordt een Dorpscomité gevormd, dat moet proberen de kwestie sportterrein samen met B. & W. tot een (goed) einde te brengen. Een idee van het geacht college om een terrein (= de huidige ijsbaan) van de Kerkvoogdij van de Ned. Hervormde Kerk te huren, loopt op niets uit. Beter gaat het met het voorstel van het Comité zelf. Aike Hids, voorzitter van Onstweddes Belang, is bereid een perceel van 2 ha. te verhuren voor een periode van 25 jaar, tegen een huur van f 500,= 's jaars. Dit terrein beslaat tevens het oude veld naast Horlings en biedt ruimte voor een speelveld + een oefenhoek. De problemen lijken nu snel te kunnen worden opgelost. Het wachten is slechts op een ploeg gemeentewerkers, die in DUW-kader (een soort werkverschaffing, vanwege subsidie) het terrein egaliseert. Medio 1949 is er echter nog niets gebeurd en in september bericht de KNVB aan de v.v. 'Onstwedde', 'dat het veld onmiddellijk na afloop van het competitie-seizoen '49/'50 dient te worden gesloten. De gelegenheid, daardoor geschapen kunt en moet U benutten om het speelveld te egaliseren en van een grasmat te voorzien.'

Harm Kiel, Rikus de Vries en Hendrik Trenning, samen het bestuur van de v.v. 'Onstwedde' uitmakend, reageren in diepe treurnis naar B. & W.: '...dat wanneer dit terrein niet wordt geëgaliseerd op korte termijn, wij genoodzaakt worden onze vereniging die momenteel ± 125 leden telt, te liquideren.' Nog steeds eindigen ze hun brieven uiterst hoffelijk: 'Met verschuldigde hoogachting, Uw dienstwillige dienaars ...'

De Onstwedders hebben het heft, of liever de schop, zelf maar in handen genomen. Dat getuigt ons een kwitantie ad. f 500,=, 'wegens het egaliseren en zoden spitten op het voetbalterrein te Onstwedde.' De werkers waren: H. Roelfsema, H. Aising sr., H. Aising jr., H. Aising jr., A. Sikkens en J. Velema. De gemeente neemt deze onkostenpost uiteindelijk voor haar rekening, weliswaar uitgesmeerd over 3 jaar ... Het Onstwedder voetbal is desondanks (voorlopig) gered.

In januari 1952 weer een dringende brief van secretarispenningmeester Hendrik Trenning naar B. & W. om een nieuw sportterrein aan te leggen. De KNVB heeft het beschikbare veld (opnieuw) voor het laatste jaar goedgekeurd.

Het College heeft binnen 3 weken de handen in complete onschuld gewassen en bericht: 'In tegenstelling met andere gedeelten van de gemeente is het in het dorp Onstwedde zeer moeilijk grond voor de sportvelden in bezit te krijgen. Onze herhaaldelijke pogingen* daaromtrent zijn tot dusver dan ook steeds mislukt. Zonder medewerking van de grondeigenaren is het ons niet mogelijk aan Uw verzoek te voldoen.' Anders gezegd: de beroerde, oneffen staat van het huidige terrein is gewoon het resultaat van jullie bloedeigen Onstwedder schuld-bult!!

Hoe heeft het dorp dit zo lang en zo betrekkelijk kalm verdragen? Kwam 't misschien doordat de personele bezetting bij een aantal belanghebbende verenigingen regelmatig veranderde en de nieuwkomers nog niet zo erg ingeschoten waren op de jammerlijke en langdurige voorgeschiedenis? (Het nauwkeurig bijhouden van notulen van vergaderingen en afschriften van correspondentie is nooit zo'n sterke kant van het Onstwedder verenigingsleven geweest)

* Noot van de schrijvers:

Van deze bewering kon *geen enkel* bewijs gevonden worden.

Meester C. Andringa van de Hervormde School wendt zich tot B. & W.: 'Ons Bestuur heeft bericht ontvangen van het Bestuur van de v.v. 'Onstwedde', dat zij de huur van het sportveld zullen opzeggen, omdat de KNVB het terrein heeft afgekeurd, omdat het te oneffen is, waardoor botbreuk enz. wordt gevreesd.' Andringa beklemtoont dat de \pm 300 kinderen die zijn school per 1 mei 1952 zullen bevolken het sportveld absoluut nodig hebben. Dit temeer, daar het rapport van de schoolarts naar aanleiding van het onderzoek 1951 wijst op 'de over 't algemeen slechte lichaamshouding der leerlingen' en als een der middelen ter verbetering aangeraden wordt: 'Spel en sport, zoveel mogelijk in de buitenlucht.'

Onstwedde gaat opnieuw zelf aan de slag en weet het veld in een zodanige staat te brengen dat de KNVB het voor 1 jaar weer goedkeurt. De gemeente besluit intussen een zoveelste verzoek tot aanleg van een nieuw sportveld 'voor kennisgeving aan te nemen, aangezien daaromtrent reeds plannen in voorbereiding zijn.' We zijn inmiddels vijf jaar verder na de eerste ons bekende brief over deze kwestie en er is in werkelijkheid nog totaal niets gebeurd!!

In 1954 waagt het toenmalige bestuur van de v.v. 'Onstwedde' via secretaris W. Westenberg een nieuwe aanval: '...zouden wij gaarne van U vernemen of U ons enige toezegging kunt doen om over een niet al te lange tijdsduur ...' Het Onstwedder gemeenteraadslid G. Bosscher verzoekt om een spoedeisende raadsvergadering op 31 mei 1954. Hij stelt schriftelijke vragen over sportveld en zwembad, 'opdat deze misère tot het einde kan behoren.'

In 1955 heeft de KNVB het veld definitief afgekeurd. De gemeente biedt 'Onstwedde' de gelegenheid haar competitiewedstrijden in Alteveer af te werken, en vindt het eigenlijk hoogst vreemd dat van dit genereuze aanbod geen gebruik wordt gemaakt.

Als begin 1956 terrein-eigenaar Aike Hids overlijdt, wordt de huur van het niet meer te gebruiken veld door de executeur-testamentair opgezegd en lijkt het reguliere voetbal in Onstwedde finaal en definitief van de baan. Maar zie daar. De gemeente koopt het terrein aan; laat het echter in de oude, verwaarloosde toestand. B. & W. hebben namelijk het lumineuze idee de zaak (eindelijk) grondig aan te pakken en op het oude terrein 2 geheel nieuwe 'speelwei-

Smeekbeden om een veld

2/ Sp/ 2/ M

Bestuur van de vergadering
van B. & W. van 29 JUNI 1961

Account
Onstwedde 12 v.v. 1961

GEMEENTE ONSTWEDDE
INGEKOMEN
13 JUNI 1961
Doss. No. 4049

Geachte Burgemeester,

Ik schrijf uit naam van het oudere jeugd uit Onstwedde Burgemeester wij hebben in dit dorp geen voetbalveld ja we hebben wel een veld maar daar mag van de K.N.V.B. niet opgespeeld worden, dus moeten wij die graag mogen voetballen, naar andere club's om te voetballen.

Burgemeester wilt U zo vriendelijk zijn ons hier uit de nood te helpen en dat we zo spoedig mogelijk met een nieuw veld beginnen.

Als het veld dit jaar nog klaar gemaakt wordt dan kunnen we met drie jaar voetballen.

Maar als U nou eerst het de andere veld speelklaar maakt, dat het bespeelbaar is tegen andere club's, dus goeie doelen de gaten en kanten dicht, dat we van de K.N.V.B. mogen voetballen, dan kunnen we van 2 jaar nog beginnen te voetballen, en dan met drie jaar op het nieuwe veld hebben meteen een goed ingespeelde ploegen. Burgemeester helpt ons toch

In afwachting. Geert van der Haan
Boslaan 72
Onstwedde.

GEMEENTEWERKEN ONSTWEDDE
INGEKOMEN
13 JUNI 1961
Doss. No. 4049

27/6.61 terug.

den' aan te leggen, Heerlijk, heerlijk! Eindelijk! Onstwedder voetballers kunnen zich weldra gaan vermeien in hunne speelweiden! Joechhei, joechhei!!

Jammer dan! Te vroeg gejuicht! Achtereenvolgens moeten het Ministerie van Sociale Zaken en Gedeputeerde Staten van Groningen de gemeente meedelen dat het plan helemaal niet door kan gaan, omdat het omsnijdingsgedeelte van de provinciale weg Alteveer-Onstwedde-Vlagtwedde immers precies over de aan te leggen fraaie speelweiden zal komen te lopen

Je vraagt je in allen gemoede af of het overleg eind jaren '50 zo slecht was. Je zult toch zò op een bestaand plan in je eigen gemeentelijk territorium gewezen worden!

Je vraagt je ook af hoe het mogelijk is geweest dat een plaats vol weldenkende, politiek redelijk bewuste en in elk geval sportminnende mensen zich van 1947 tot en met 1960 (dat is 14 jaar lang!) steeds opnieuw met allerlei onbenuls-kluitjes in het schone-beloften-riet heeft laten sturen.

Wij kunnen bijvoorbeeld een notitie van B. & W.: 'Wegleggen', op de zoveelste schreeuw om duidelijkheid vanuit de Onstwedder bevolking, niet anders zien. Het zij zo. De financiën zullen in die jaren ook niet zo rooskleurig geweest zijn als in de jaren daarna. De bijzonder vieze smaak die je bij het bestuderen van de stukken rond het drama 'Nieuwe sportvelden' in de mond krijgt, blijft niettemin ... De Onstwedders worden in 1959 toch wakkerder. Ze dwingen de toenmalige minister-president Prof. Dr. J.E. de Quay, die op werkbezoek in het noorden des lands door Onstwedde komt, tot stoppen. Op ludieke wijze wordt Zijne Excellentie geconfronteerd met de Onstwedder wensen en verlangens, onder andere met betrekking tot de sportvelden en het zwembad. Het gemeentebestuur reageert onmiddellijk. Negatieve publiciteit en een slechte naam in het Haagse kunnen onze streekpolitici niet gebruiken. Ze organiseren praatavonden met de bevolking. En watatje!

Eind 1960 heeft de Ned. Heidemij. dan toch een voorlopig plan klaar voor een spiksplinternieuw sportveldencomplex langs de Tellingeweg. Totale kosten op dat moment

ca. f 200.000,=. De gang zit er echter slechts voor de schijn in. Vanuit de ledenvergadering van 'Onstweddes Belang' op 29 maart 1961 wordt tenminste een telegram aan de gemeenteraad gestuurd waarin 'met klem wordt geprotesteerd tegen het feit dat realisering van een sportterrein reeds lange tijd op zich heeft laten wachten...' Onstwedde begint krassere taal te spreken.

Uiteindelijk duurt het nog tot midden 1966 voordat de nieuwe velden voor bespeling worden vrijgegeven, maar dan ligt er – eerlijk is eerlijk – ook iets moois. Bijna 20 jaar van verstoppertje spelen, van zeuren en rommelen, van duffe ellende, hebben tenslotte toch het gewenste resultaat gehad.

De aanvragen bij B. & W. voor een tweetal kleedkamers (1965), een ruimte voor theezetten enz. (1966), voor verlichting van de oefenhoek (1967) in de jaren die volgen, leveren steeds erg snel het gewenste resultaat op. Opmerkelijk is het daarbij, dat de stijl van de brieven naar B. & W. zo sterk verandert. Voorzitter J.J. Boer bijvoorbeeld handelt min of meer lopende zaken bij de 'Boys' af met een kattellette aan het college op verwijsbriefjes uit zijn huisartsenpraktijk En het succes van deze korte notities is vele malen groter en sneller dan de herhaalde, zeer hoffelijke jeremiades uit de '40-er en '50-er jaren. Dat lijkt overigens merkwaardiger dan het is. Onstwedde is namelijk eind '60-er jaren een zelfbewust dorp geworden, dat zijn eigen krachten kent, en bovendien – en dat zegt nog meer – bereid is het nodige aan echte, actieve zelfwerkzaamheid te laten zien. Iets waartoe het in zekere zin gedwongen is, merkwaardig genoeg ...

In het verdere verloop van dit jubileumboek zal steeds weer blijken dat Onstwedde / de 'Onstwedder Boys' slechts op deze zelfbewuste, enthousiast-zelfwerkzame manier tot prestaties van niveau kunnen komen. Ook op het puur sportieve vlak!

Ook lijnen trekken en netten ophangen is een kwestie van zelfwerkzaamheid. Henk Eefsting, links en Bert Kruijer klaren wekelijks dit karwei.

